

Raportti Kirkkojen Maailmanneuvoston Faith and Order -komission tapaamisesta

Tondano, Pohjois-Sulawesi, Indonesia
2–7. helmikuuta 2024

Faith and Order komissio kokoontui ensimmäiseen henkilökohtaiseen tapaamiseensa sen jälkeen, kun Kirkkojen Maailmanneuvoston (KMN) keskuskomitea valitsi sille uudet jäsenet allekirjoitettu mukaan lukien kesäkuussa 2023. Kokouksen isäntänä toimi Indonesian kirkkojen yhteisö (PGI) ja sitä tuki Pohjois-Sulawesin hallitus. Kokouksen agendalla oli valita komissiolle varamoderaattorit ja luoda pohja tulevalle toiminnalle.

Edellisellä kaudella toteutettujen tutkimusten tulokset ja ekumeenisen liikkeen nykyiset haasteet antavat komissiolle uutta perspektiiviä. Komissio suunnittelee parhaillaan Nicaea2025:tä, historiallista kuudetta maailmankonferenssia, joka on määrä järjestää lokakuussa 2025 Egyptissä, patriarkaalisisessa Logos-keskuksessa lähellä Alexandriaa ja Kairoa. Komission Nicaea2025-ohjausryhmä vastaa maailmankonferenssin valmisteluista.

Aikataulu

Time	Thu 1	Fri 2	Sat 3	Sun 4	Mon 5	Tue 6	Wed 7	Thu 8
07.00-08.15	Arrivals	Breakfast		Sunday visits	Breakfast			Departures
08.30-09.00		Morning prayer			Morning prayer			
09.00-10.30		Session 1 Opening	Session 5 Working with Commission on World Mission and Evangelism		Session 9 Discerning the future work	Session 13 Discerning the future work	Session 17 Discerning the future work	
10.30-11.00		Coffee break			Coffee break			
11.00-12.30		Session 2 Introductions	Session 6 Nicaea2025: Historical Perspective		Session 10 Discerning the future work	Session 14 Discerning the future work	Session 18 Closing actions	
12.30-14.30		Lunch			Lunch			
14.30-16.00		Session 3 Consensus Method	Session 7 Nicaea2025: Contemporary Perspective		Session 11 Discerning the future work	Session 15 Discerning the future work	Session 19 Steering Group meeting	
16.00-16.30		Coffee break			Coffee break			
16.30-18.00		Session 4 Where Now for Faith and Order? Moderator and Director's Address; Elections	Session 8 Secretariat Reports; Elections		Session 12 Discerning the future work; Faith and Order in Indonesia	Meeting of the Study Groups	Session 20 Steering Group meeting	
18.00-18.30		Reception	Evening prayer		Evening prayer			
19.00-20.00	Dinner		Dinner					
20.00-21.00		Nominations Committee Meeting	Steering Group Meeting	Secretariat & Leadership Meeting				

	Prayer
	Plenary sessions
	Group sessions
	Steering Group meetings
	Other meetings

Jelisei Heikkilä
Teologinen sihteeri
Arkkipiispan kanslia

Komissiolle asetetut tavoitteet

1. Rakentaa F&O yhteisöä
2. Valita komission varamoderaattorit
3. Keskustella ja pohtia ekumeenisen liikkeen nykyisiä kysymyksiä ja haasteita
4. Määritellä tutkimusaiheet seuraavaa kahdeksan vuoden jaksoa varten
5. Perustaa tutkimusryhmiä, jotka työskentelevät tutkimusaiheiden parissa
6. Pohtia ja edistää Nicaea2025-suunnitelmia: Kuudetta F&O maailmankonferenssia
7. Sitoutua ja kulkea yhdessä paikallisten kristillisten yhteisöjen kanssa

Kokousistunnot ja kokouksen kulku

Saapumispäivänä, 1. helmikuuta, järjestettiin tervetuliaisvastaanotto klo 18.00 alkaen. Kirkkojen Maailmanneuvoston pääsihteeri, pastori, professori Jerry Pillay kiteytti F&O:in työn tulevaa merkitystä tervehdyssanoissaan: ”Työnne on olennainen osa KMN:n laajemman vision valmistelua vuodelle 2025, joka kuuluu ’Apostolisen uskon eläminen yhdessä nykypäivänä’. Tämä yleinen visio korostaa komissionne keskeistä roolia laajemmassa ekumeenisessa ympäristössä, ja korostaa, että matkamme kohti näkyvää ykseyttä on sidoksissa laajempaan yhteyteen apostolisen uskon elämisen tehtävään nykyisessä kontekstissämme. Tällainen konteksti myös odottaa meiltä uusien kysymysten tutkimista ja uuden viinin kaatamista vanhoihin viinimaljoihin.”

Täysistunnot tarjosivat tilaisuuden yhteisöllisyyteen ja virallisten puheenvuorojen kuulemiseen. Ensimmäinen istunto 2. helmikuuta aloitti varsinaisen kokouksen, jonka komission puheenjohtaja, pastori, professori Stephanie Dietrich avasi. Isännät, Indonesian kirkkojen yhteisö (PGI) ja Pohjois-Sulawesin hallitus, toivottivat puolestaan F&O:n tervetulleeksi, esittelivät esityslistan ja komission varamoderaattoreiden valintamenettelyn. Nimenhuuto komission varamoderaattoreiksi järjestettiin samaisessa istunnossa. Osallistujat esittäytyivät toisen istunnon aikana ja esittivät oman lähestymistapansa komission toimintaan ja antoivat komissiolle temaattisia ehdotuksia harkittavaksi. Kolmannessa istunnossa esiteltiin komission jäsenille konsensusmenetelmä, joka ohjaa kaikkia komission kokouksia.

Neljännessä täysistunnossa F&O:n moderaattori, Stephanie Dietrich ja komission johtaja Andrej Jeftić pitivät alustuksensa. Komission johtaja kysyi omassa esityksessään: ”Näyttää siltä, että kirkkojen synodaalisuus kysymys on yhä tärkeämpi. Kirkot tunnustavat sen merkityksen yhä useammin. Synodaalinen, katolisen kirkon sisäinen prosessi vaikuttaa paitsi kirkkoon itseensä mutta myös muihin kirkkoihin ja herättää keskustelua siitä, miten voimme jäsentää yhteisöjamme ja hallintoelimiämme, sekä keskustelujamme ja päätöksentekoamme synodaalisempaan suuntaan. Miten voisimme kuunnella toisiamme enemmän? Tämä ekklessiologisten keskustelujen yhtymäkohta voisi antaa meille mahdollisuuden puhua eroavaisuustamme ja oppia toisiltamme, tunnustaa jaettua samankaltaisuutta ja edistää ekumeenista matkaamme”.

Jelisei Heikkilä
Teologinen sihteeri
Arkkipiispan kanslia

Päivällisellä komission yksi sihteereistä, Vasile Octavian-Mihoc, romanialainen ortodoksi, kokosi itäiset ja orientaaliset ortodoksit saman pöydän äärelle. Hän kertoi, että ortodoksit pitävät perinteisesti yhteisen, erillisen konsultaation pöydällä olevista asioista. Tässä tapauksessa pöydällä oli viiden varamoderaattorin valinta komissiolle, ja ortodoksit asettuivat yhteisymmärryksessä tukemaan poissa-olevaa Pisidian metropoliittia Jobia, jonka valinta vahvistettiin virallisesti seuraavana päivänä. Toisena huolenaiheena ortodokseille oli itäisen kirkkoperheen hajaannus. Paikalliskirkoille esitettiin KMNn puolesta (epävirallinen) vetoamus isännöidä ortodoksien (mahdollisesti mukaan lukien myös orientaalit) yhteistä tapaamista edistääkseen inter-ortodoksista dialogia, joka osaltaan myötävaikuttaisi näiden kirkkojen asemaa KMN:ssä. KMN tarjoaisi alustan ja hyvin rajallisen rahoituksen em. kokouksen pitämiseksi. Vasile kuitenkin tähdensi, että isäntätaho vastaisi n. 50 hengen kuluista. Maailman kirkkopoliittinen tilanne on saavuttanut monien mielestä tilanteen, jossa vain KMN pystyy neutraalina tahona kutsumaan koolle kiistelevät ortodoksiset kirkot. Kypros mainittiin yhtenä vaihtoehtona em. tapaamisen pitopaikaksi.

Varamoderaattoreiden nimitysvaliokunta kokoontui komission päämoderaattorin ja F&O:n johtajan läsnä ollessa ja keskusteli ehdokkaista. Kokouksen puheenjohtajana toimi Maria Munkholt. Ehdotuksia vastaanotettiin yhteensä 43, ja ehdolla oli yhteensä 33 nimeä. Ehdotusta käsiteltäessä otettiin huomioon seuraavat tekijät:

- Katolisen kirkon tekemä ehdotus varamoderaattorista todettiin tervetulleeksi ja se vahvistettiin yksimielisesti
- Valiokunta huomioi, että ortodoksiset jäsenet pitivät neuvottelun varajohtajan valinnasta. Ortodoksiset jäsenet esittivät ehdokkaansa nimitysvaliokunnalle ja se hyväksyttiin yksimielisesti
- Valiokunta huomioi, että jotkut komission jäsenet keräsivät useita ehdokkuuksia. Vaikka tämä ei yksistään ollut valintakriteeri, merkitsi se merkittävää kannatusta kyseiselle ehdokkaalle
- Valiokunta pyrki säilyttämään mahdollisimman laajan vakaumuksellisen, maantieteellisen ja sukupuolisen tasapainon valinnassaan. Ottaen huomioon nimitettävien varamoderaattoreiden rajatun määrän, täydellistä tasapainoa ei pystytty saavuttamaan
- Valiokunta pyrki nimeämään varamoderaattoreiksi kokeneita johtajia ja ekumeenikkoja, mutta myös nuorempia komission jäseniä
- Valiokunta huomioi lisäksi täysistunnoissa käydyt keskustelut

F&O valitsi lopulta konsensusmenettelyllä varamoderaattoreiksi Pisidian metropoliitta Jobin (Ekumeeninen patriarkaatti), professori Myriam Wijlensin (katolinen kirkko), pastori Jackline Makenan (Kenian metodistikirkko), pastori Glenroy Michael Lalorin (Jamaikan baptistiliitto) ja professori Kristine A. Culpin (Kristuksen opetuslapset -kirkko Yhdysvalloissa ja Kanadassa).

Jelisei Heikkilä
Teologinen sihteeri
Arkkipiispan kanslia

Viides täysistunto oli omistettu KMNn missio -ja lähetystoimikunnalle (CWME). Esitelmänsä pitivät komission moderaattori Michael Blaire ja CWME:n johtaja Peter Cruchley. Tämän istunnon päätavoitteena oli keskustella kahden historiallisen KMNn toimikunnan välisestä yhteistyöstä.

Kuudes istunto tarjosi historiallisen näkökulman Nikean ensimmäiseen ekumeeniseen kirkolliskokoukseen (325). Siinä pohdittiin kysymystä ”Miksi Nikea?”, keskustella sen tärkeistä tuloksista ja tarjota taustaa sille, miksi me palaamme sen antiin vielä tänäkin päivänä. Istunnon esityksistä yhtenä voisi nostaa koptipiispa Surielin *Creating Church Order: Reflections on the Council's Conciliar Nature*. Hän tähdensi, että ”Kun käsittelemme rituaalisia eroja, meidän on aluksi korostettava sen yhtenäisyyttä, joka on paljon tärkeämpää kuin kalenterierot, rituaalien monimuotoisuus tai lainkäyttötapojen vaihtelut. Uskon ykseyden merkitystä – sitä, että vietämme juhlia yhden kristologisen ja soteriologisen ymmärryksen pohjalta ja Raamatun opetuksen mukaisesti, sellaisena kuin patristiset isät ovat sen ymmärtäneet, tulkinneet ja puolustaneet. Tätä ei voida jättää huomiotta. Tämä on esimerkki, jonka varhaiset uskovat, mukaan luettuina merkittävimmät varhaiset kirkkoisät, asettivat meille ... Nikean kirkolliskokous on edelleen merkittävä ja merkityksellinen esikuva, varsinkin kun sen tavoitteena ei ollut pelkästään alueellisen levottomuuden tukahduttaminen vaan ennen kaikkea kirkon universaalien ykseyden säilyttäminen. Tämä saavutettiin konsiliaarisuudessa, yhteistyössä, opetuksessa ja rukouksessa sekä siinä uskossa, että Herramme Jeesus Kristus, Kirkon johtaja, siunaa ja saattaa päätökseen ponnistuksemme hänen ruumiinsa säilyttämiseksi. Luotan Kirkkojen Maailmanneuvoston työhön, sillä sillä on ratkaiseva rooli dialogin edistämiseksi, resurssien tarjoamisessa ja yhtenäisyyden saavuttamiseen tähtäävien aloitteiden tukemisessa.” Seitsemäs istunto tarjosi puolestaan nykyaikaisen näkökulman Nikeaan esittäen kysymykseen ”Mihin nyt Nikean jälkeen?”, tarkastellen kirkolliskokouksen merkitystä nykymaailmassa.

Kahdeksas istunto oli tarkoitettu komission edellisen kauden aikana toteutettujen tutkimusten esittelyyn sekä niiden tärkeimpiin tuloksiin ja jatkoa koskeviin pohdintoihin. Puheenvuoroja käyttivät sihteeristön jäsenet Vasile Octavian-Mihoc ja Simone Sinn.

Sunnuntaina komissio jakautui pienryhmiin, jotka vierailivat paikallisten seurakuntien jumalanpalveluksissa. Oma ryhmäni sai luonnollisesti kokea paikallisten ylitsevuotavaa vieraanvaraisuutta ja sunnuntaipalveluksen jälkeen yhteisö tarjosi lounaan.

Yhdeksäs istunto jatkoi edellisestä esitellen seuraavia aiheita: *Method and Reception of Faith and Order Work in Today's World*; *Baptismal Ecclesiology: A Relational Theological Perspective*; *Broadening the Table of Ecclesiological Dialogue*. 10–11. istunnot pidettiin neljän erillistyöryhmän kesken. Työryhmätyöskentely antoi tilaa syvällisemmälle keskustelulle täysistunnossa saaduista näkemyksistä ja pohdinnoista. Omassa työryhmässäni keskustelu kietoutui seuraavien aiheiden ympärille:

Jelisei Heikkilä
Teologinen sihteeri
Arkkipiispan kanslia

Teologinen antropologia suhteessa:

- Luomakunnan huolenpitoon (ekologia)
- Teknologiaan (tekoäly, virtuaalitodellisuus)
- Sukupuoleen
- Rauhaan ja sotaan

Maailmaa jakavat kysymykset: sota ja rauha, nuoret ja lapset digiajan kontekstisidonnaisuudessa:

- Kuinka konteksti muokkaa teologiaa (esim. Nikea)
- Kuinka kuulla teologisia kysymyksiä tietyistä konteksteista ja niistä syntyviä vastauksia
- Kuinka yllä mainitut erilaiset lähestymistavat myötävaikuttavat teologiaan myös esim. musiikin, taiteen ja tanssin kautta
- Kuinka kontekstit liittyvät toisiinsa ja koko uskonyhteisöön
- Kuinka teologiat, jotka tulevat esiin kussakin kontekstissa, suhtautuvat toisiinsa ja ilmoituksen totuuteen
- Kuinka käsittelemme oikeudenmukaisuuteen liittyviä kysymyksiä
- Ekumeenisen hengellisyyden kehittäminen

Vallan teologinen ymmärtäminen. Ekologia ja luomisen teologia:

- Ihmisen suhde luontoon ja luomakuntaan

12. istunto tarjosi tilaisuuden raportoida komissiolle ryhmäkeskustelujen tuloksista. Se tarjosi myös tilaisuuden keskustella paikallisyhteisön kanssa ja kuulla alueen kokemuksista ja haasteista. 13. istunnossa kuultiin lisää esitelmiä aiheista: *Unity, Diversity, and Moral Discernment in the Churches; Prospects of Theological Anthropology in Today's World; Unity and Mission: Church in and for the World*. 14. istunnossa jakauduttiin kolmeen tutkimusryhmään, jotka ohjausryhmä oli laatinut komissiolle esitetyn ryhmäkeskustelun tulosten pohjalta. Oman tutkimusryhmäni nimeksi muodostui "Being Human: Discerning Humanity in the Image of God – Ihmisenä oleminen: Ihmisyyden ymmärtäminen Jumalan kuvana". Jokaiselle tutkimusryhmälle annettiin uudelleentarkasteltavaksi ja keskusteltavaksi ehdotuksia ryhmän tuleviksi tutkimusaiheiksi. Priorisointi: Mitkä teemat olisi asetettava etusijalle, mitkä teemat ovat ajankohtaisimpia F&O:lle? Keskustella sopivista metodeista, poikkiongelmista ja työn aikataulusta. Mitkä ovat tärkeimmät työvaiheet? Tunnistaa teemat, joihin kukin haluaa henkilökohtaisesti paneutua osana ryhmää.

Verkkokokoukset antavat työryhmille mahdollisuuden pitää yhteyttä useammin koko vuoden ajan, ja verkkotiloja voidaan käyttää yhteisen aineistopankin luomiseen.

15. täysistunto tarjosi tilaisuuden raportoida ryhmäkeskustelujen tuloksista sekä keskustella komission johdon ja sihteeristön ehdotuksesta, joka koskee ryhmien

Jelisei Heikkilä
Teologinen sihteeri
Arkkipiispan kanslia

tutkimusaluetta. 16.–17. täysistunnot olivat perustettujen tutkimustyöryhmien ensimmäinen varsinainen kokoontuminen, jossa keskusteltiin tulevien tutkimusaiheiden työstämisestä, tarkastella, keskustella ja lopulta hyväksyä työryhmien ehdotukset, jotka sittemmin menevät vielä Nicaea2025 ohjausryhmälle jatkokäsiteltäväksi. 18. täysistunto merkitsi puolestaan kokouksen virallista päättymistä loppupuheenvuoroihin, tiedotettaviin asioihin liittyen ensivuoden maailmankonferenssia ja Pohjois-Sulawesin varakuvernöörin kiitospuheeseen.

Yhteenveto

Kirkkojen Maailmanneuvoston Faith and Order komissio on ainutlaatuinen toimielin, joka kokoaa yhteen ortodoksisen, katolisen ja protestanttisen perinteen teologeja ja kirkon johtajia – naisia ja miehiä, maallikoita ja virkaan vihittyjä – ja jossa on useita paikkoja varattu myös nuoremmille teologeille. Komission jäsenet pohtivat tapaamisessa, miten de-kolonialistinen ajattelutapa, digitaalinen vallankumous, maailmanlaajuinen muuttoliike ja muut laajamittaiset muutokset yhteiskunnassamme voivat vaikuttaa siihen, kuinka teologista työtä kirkoissa tehdään.

Kokous Indonesiassa tarjosi erittäin tärkeän mahdollisuuden tavata muita komission jäseniä ensi kertaa henkilökohtaisesti. Kokous antoi komissiolle valtuudet käynnistää tehtävänsä, perustaa tutkimusryhmiä, edistää vuotta 2025 koskevia suunnitelmia ja aloittaa tutkimustyöt, joidenka odotetaan tuottavan tuloksia itse maailmankonferenssiin mennessä. Se tarjosi myös tärkeän tilaisuuden pohtia ja luoda pohjaa tulevalle työlle, jolla vastataan nykymaailman tarpeisiin ja haasteisiin komission kutsumustehtävän (auttaa kirkkoja, kun ne kutsuvat toisiaan koolle näkyvään ykseyteen) pohjalta.

Mielestäni F&O:n kokous oli tärkeä myös antaessaan selkeän ja tukevan suunnan tulevalle työskentelylle. On keskityttävä, etsittävä olennainen, rakennettava aikaisemman pohjalle sekä pysyttävä siinä pitkäjänteisessä otteessa, joka on tuottanut F&O:n parhaat hedelmät. Selkeä havaintoni on myös se, että komission työhön voi todella vaikuttaa: puheenvuoroni teologisen antropologian saralla päätyivät tutkimusryhmämme huomioitaviksi tutkimusaiheiksi. Huomioitavana seikkana oli myös se, kuinka pohjoismaissa tehty ekumeeninen yhteistyö kirkkomme kanssa on ollut merkittävää ja vaikuttanut luterilaisen kirkon opilliseen itseymmärrykseen (Helsinki reading of Martin Luther) aina Kiinassa ja Yhdysvalloissa saakka.

Suosituksena kirkollemme tässä vaiheessa on huomioida ensi vuonna Nikean ensimmäisen ekumeenisen kirkolliskokouksen 1700-vuotinen perintö paikallis- ja ekumeenisissa yhteyksissä.